

EKONOMİ VE ASKERİ DARBELER İLİŐKİSİ¹

Doç. Dr. Şennur SEZGİN²
Prof. Dr. Selami SEZGİN³

ÖZET

Bu çalışmada ekonomi ve askeri darbeler ilişkisi incelenmektedir. Ekonomik gelişmeler siyasi gelişmelerden bağımsız olarak ortaya çıkmamaktadır. Askeri darbeler ekonomik sistemi derinden etkileyen en önemli unsurlardandır. Darbeler hukuk kurallarını işlemez hale getirir. Yasaların işlemediği durumlarda toplum güveni sarsıldığı için ekonomik düzen ortadan kalkar. Darbe ve terör ekonomide olumsuzluklara neden olarak toplumun refahını düşürür. Ekonomik analizler yapılırken siyasi faktörler çoğu zaman dışsal bir değişken olarak değerlendirilir. Ekonomi üzerindeki en önemli siyasi etki askeri kurumların ülkeyi yönetmek için yaptıkları darbe girişimiyle ortaya çıkar. Dünyadaki askeri darbeleri gelişimini inceleyen bu çalışmada, askeri darbelerin oluşumu ve sonrasındaki gelişmelerle makro ekonomik faktörlerin nasıl etkilendiği araştırılmaktadır. Bu çalışmada dünyada darbeler sistematik olarak incelenmiş ve darbelerin seçimler kadar yaygın olduğu gözlemlenmiştir. Askeri darbe yapılan ülkelerdeki darbe öncesi ve sonrası makro ekonomik göstergeler incelenmiştir. Darbe sonrasında oluşan yönetimlerin makro ekonomik göstergelerde kısa dönemde olumlu etkiye bulunurken uzun dönemde bu etkinin olumsuz olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Ekonomik büyüme, Askeri darbeler, Makroekonomi

THE RELATIONSHIPS BETWEEN ECONOMY AND MILITARY COUP

ABSTRACT

This study examines the relationships among the economy, elections and military coup. Economic developments do not emerge independently of political developments. Coup detat is the most important factor that deeply affects the economic system. The coup d'état makes the rules of law inoperable and the economy becomes irregular. The coup d'état and terror reduce the prosperity of society by causing adversities in the economy. When economic analyzes are carried out, political factors are often regarded as an external variable. The most important political impact on the economy comes from military coups attempted by military institutions to manage the country. The coup d'état was systematically examined and observed that Coup d'état is seen as much as elections. Macroeconomic indicators were examined before and after the coup in countries where military coups were made. It has been observed that the military coup has a positive effect on macroeconomic indicators in the short term while this effect is negative in the long term.

Keywords: Economic growth, Military Coup, Macroeconomics

¹ Bu çalışma 05-07 Mayıs 2018 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen ASEAD III. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan bildiriden geliştirilmiştir.

² Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, sennursezgin@ogu.edu.tr

³ Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, selamisezgin@hotmail.com

GİRİŞ

Ekonomik gelişmeler siyasi gelişmelerden bağımsız olarak ortaya çıkmamaktadır. Askeri darbeler ekonomik sistemi derinden etkileyen en önemli unsurlardandır. Darbeler hukuk kurallarını işlemez hale getirir. Yasaların işlemediği durumlarda toplum güveni sarsıldığı için ekonomik düzen ortadan kalkar. Darbe ve terör ekonomide olumsuzluklara neden olarak toplumun refahını düşürür. Ekonomik analizler yapılırken siyasi faktörler çoğu zaman dışsal bir değişken olarak değerlendirilir. Ekonomi üzerindeki en önemli siyasi etki askeri kurumların ülkeyi yönetmek için yaptıkları darbe girişimiyle ortaya çıkar. Dünyadaki askeri darbeleri gelişimini inceleyen bu çalışmada, askeri darbelerin oluşumu ve sonrasındaki gelişmelerde makro ekonomik faktörlerin nasıl etkilendiği araştırılmaktadır.

Bu çalışmada dünyada darbeler sistematik olarak incelenmiş ve darbelerin seçimler kadar yaygın olduğu gözlemlenmiştir. Askeri darbe yapılan ülkelerdeki darbe öncesi ve sonrası makro ekonomik göstergeler incelenmiştir. Darbe sonrasında oluşan yönetimlerin makro ekonomik göstergelerde kısa dönemde olumlu etkide bulunurken uzun dönemde bu etkinin olumsuz olduğu gözlemlenmiştir. Ekonomi güvenliği ülkelerin geleceği açısından çok önemlidir. Ekonomi güvenliğini tehdit eden unsurlardan en önemlileri darbeler ve terördür. Ekonomi güvenliğini sağlamak için öncelikle ihtiyaç savunma ve adaletin sağlanmasıdır. Kamu maliyesi literatüründe tam kamusal mallar olarak adlandırılan savunma ve adalet hizmetlerinin sağlanması halinde ekonomi güvenliği büyük ölçüde sağlanmış olmaktadır. Savunma harcamalarının optimal düzeyde sağlanması gerekmektedir. Yetersiz sağlanan savunma hizmetleri terör ve darbelerin oluşmasına yol açarken, aşırı düzeydeki savunma harcamaları da fakirlik ve ordunun güçlenerek darbe yapmasına neden olmaktadır. Savunma harcamalarının ne miktarda olacağı ülkenin güvenlik ihtiyacına göre belirlenmektedir. İsrail, Türkiye ve ABD savunma harcamaları ülkelerinin kalkınmasına olumlu katkı sağlarken, Kuzey Kore için tersi söz konusudur. Ekonomi güvenliğini tehdit eden terör genellikle belirli bir amaca yönelik uluslararası bir nitelik taşımaktadır. Terör birçok durumda darbeye altyapı sağlamak, yönetim değişikliği, işgal, amacıyla uluslararası organizasyonlar tarafından desteklenmektedir. Terör çoğu zaman organize edenlerin kontrolünden çıkmaktadır. Kolay yoldan yönetimi ele geçirme amacıyla kullanılan darbeler yaygın olarak kullanılmaktadır. 1950 yılından sonra yönetim değişikliği için sıklıkla başvurulmuş darbeler soğuk savaş sonrası azaldı. Darbeler azalmakla birlikte yapılan darbelerdeki başarı oranları yükseldi. NATO'nun kurulmasından sonra NATO üyesi ülkelerin birçoğu darbe deneyimi yaşamışlardır. NATO gibi uluslararası organizasyonlar ülkelerde halkı ikna edip uygun iktidarlar gelmesini beklemek yerine yönetim değişikliklerini darbeler yoluyla yapmayı denemişlerdir.

Darbeler döneminde yabancı sermaye darbenin öncesi ve sonrası farklı tepkiler göstermektedir. Yapılan darbe sonunda oluşan iktidarın yabancı sermaye tarafından istendiği durumda yabancı sermaye girişi olabilmektedir ya da tersi durumda yabancı sermaye gelmediği gibi kaçıışı hızlanır. Yasaların işlemediği durumlarda toplum güveni sarsıldığı için iktisat düzeni ortadan kalkar ve toplum düzeni parçalanabilmektedir. Darbe ve terör dünyadaki güç sahiplerinin kazanımını artırırken toplumun refahını düşürür. Darbelerin temel sebepleri üzerine geliştirilen ekonomik teoriler de vurgulanan ana fikir kötü ekonomik performansın önemli ölçüde darbe riskini artırdığı yönündedir. Buradan çıkan sonuç, darbeler ekonomik durumda belirsizliğe yol açtığı gibi ekonomik durumun kötüye gitmesi de darbeye zemin hazırlamaktadır.

Darbeler nedensellik açısından bakıldığında iki yönlü nedensellik mevcuttur. O'Kane (1981) ekonomik olarak gelişmemiş ülkelerin darbe tehlikesi ve kalkışmasına en fazla ve sık maruz kalan uluslar olduklarını ileri sürmüştür. Bu ülkelerin ham madde ya da birincil ürün üreticisi olmaları ve ana malların ihracatına bağımlı olmaları sebebiyle küresel fiyatların dalgalanması ve gelirlerin istikrarsız olması gibi durumlara karşı kırılğanlıklar taşıdıkları vurgulanmıştır. (O'Kane, 1981). Darbelerin ülkelerin ulusal refah ve kalkınma süreçlerine olumsuz etkileri ve darbe girişimlerini besleyen ekonomik gelişmemişlik dinamikleri ve askeri harcamalar ile darbe ilişkisi üzerine çeşitli çalışmalar yapılmıştır.

Acemoğlu ve Robinson (2001) yaptıkları çalışmada Brezilya (1964), Şili (1973) ve Arjantin'de (1976) ekonomik durgunluk ya da ekonomik zorluk dönemlerinde darbelerin gerçekleşme ihtimalinin arttığına işaret etmektedirler (Acemoglu, & Robinson, 2001). Bazı ülkelerdeki darbe girişimlerinin ekonomik boyutu üzerine yapılan çalışmalarda 1951-1998 yılları arasında gerçekleşen darbeler sonrasında: GSYH büyüme oranı, ihracat değeri ve savunma harcamaları rakamlarının düşük kaldığı aynı zamanda ülkedeki zayıf ekonomik performansın darbe tehlikesi ihtimalini artırdığı vurgulanmıştır. Ekonomik istikrarsızlığın olduğu ortamda siyasi istikrarsızlık baş göstermekte ve sonrasında silahlı kuvvetlerin sivil hükümeti devirmesine yol açan sürecin önü açılmaktadır. Darbeler ve kalkınma arasında olumsuz bir ilişki var mıdır? Cevap çok kesin olmamakla birlikte zayıf kurumlar, silahlı kuvvetlerin siyasi gücü, sosyal çatışmalar, ekonomik krizler vb. birçok etken darbe riskine sebep olmakta ve ülkenin gelişme potansiyelini etkilemektedir. Darbe girişimlerinin başarısı askeri müdahaleden önceki demokratik kurumların kapasiteleri ve darbeyi yapan grupların geniş kitlelerin desteğini alabilmelerine bağlıdır.

Tarihsel tecrübe askeri darbelerin ülke refahı üzerinde olumsuz bir etki oluşturduğunu göstermektedir. (Bununla birlikte darbelerin toplum tarafından kabulünü sağlamak için yapılan çalışmaların etkisiyle kısa dönemli etki pozitif olabilmektedir). Konuyla ilgili yapılan ampirik çalışmalar da darbeler başarılı olduğu demokratik ülkelerde on yıl içinde kişi başına düşen gelirin yıllık büyümesini yüzde 1 ile yüzde 1,3 arasında düşürdüğü görülmüştür. (Darbenin kime yapıldığı da önem kazanmaktadır. Darbe mevcut demokratik yönetime yapılacağı gibi otokratik hükümete da yapılabilir.) Demokratik seçilmiş liderlerin devrilmesiyle ekonomik reformların önü kesilirken ülkelerin borç krizine itilerek ekonomik krize girmesine neden olunmaktadır. Büyüme oranının yanı sıra sağlık, eğitim ve yatırım alanlarında da önemli olumsuz etkiler oluşmaktadır. Darbelerden sonra sosyal programlar üzerindeki harcamalar düşerken ekonomik ayrıcalıklar kitlelerden uzaklaşmakta, siyasi ve ekonomik elitlere doğru geçiş yapmaktadır. Darbelerin etkileri her zaman net değil. Darbe sonrası ekonomik başarı gelebilir. Uluslararası kurumların desteklediği darbelerden önce ekonomik yapının bozulması sağlanarak darbeye zemin oluşturulur. Darbe gerçekleştikten sonra ilgili ülkeye finansman kolaylıkları sağlanarak darbenin toplum tarafından kabulü sağlanır. Mısır da Temmuz 2013 tarihinde yapılan darbe ile seçimlerle işbaşına gelen Muhammed Mursi Mısır Genelkurmay Başkanı ve Savunma Bakanı Abdulfettah El Sisi tarafından yapılan darbeye görevden alındı. Bu darbe sonrası yapılan finansal kolaylıklar bu duruma iyi bir örnektir.

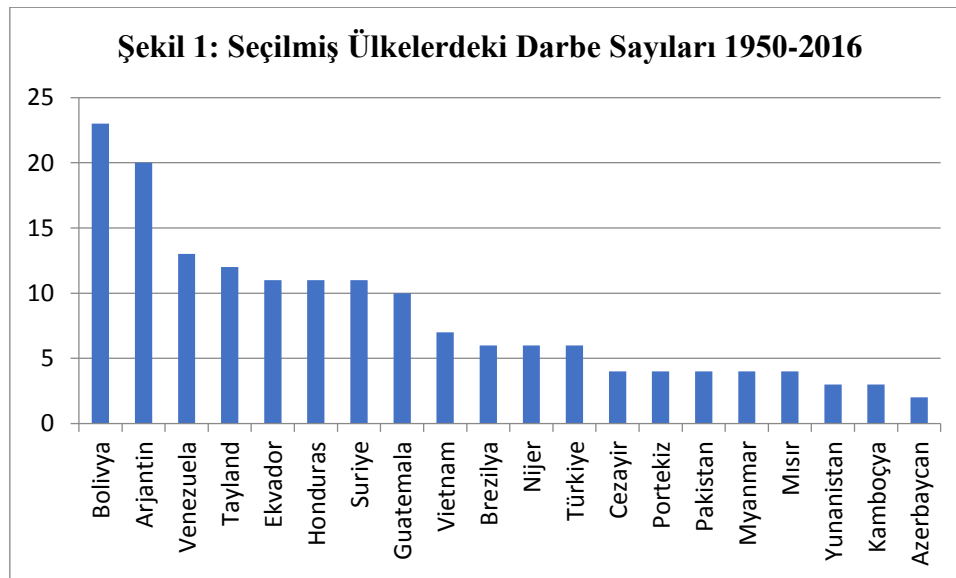
Darbelerin ülkelerin iç işi olamadığı uluslar üstü tarafı olduğunu darbelerin soğuk savaş sonrası daha az görülmesinden anlayabiliriz. NATO üyeliği ile darbeler arasında bir ilişki olduğuna dair güçlü işaretler vardır. İtalya, Türkiye, Yunanistan ve Portekiz NATO üyeliği sonrası darbe ya da darbe teşebbüsü ile karşılaşmıştır. Darbelerin sonucu askeri yönetimler ya da vesayet yönetimleri başarılı mıdır? Literatürün temel bulgularından birisi, askeri vesayetin varlığının uzun dönemde bu ülkelerde kişi başına geliri azalttığı yönündedir. Askeri vesayetdeki derinleşme ile kişi başına gelirdeki azalma arasında yüksek bir korelasyon gözlenmektedir. Dünyada darbelere tarihsel süreçte baktığımız da 1950 – 2010 yılları arasında darbelerin yoğunluğu Amerika kıtasındadır. (Powell ve Thyne, 2011).

Tablo 1: Kıtalara Göre Dünyada Darbeler 1950-2010

Bölge	Darbe Girişimi Sayısı	Başarı Oranı
Amerika	145	%48,3
Afrika	169	%51,5
Avrupa	12	%33,3
Ortadoğu	72	%45,8

Kaynak: Powell ve Thyne, 2011

Dünyada en fazla darbe girişimi Bolivya da yaşanmıştır. Bolivya’da 23 darbe girişimi yaşanmıştır ve bu darbe girişimlerinden 11 tanesi başarılı olmuştur. Türkiye’de ise 6 darbe girişiminin 3 ü başarılı olmuştur. (1960, 1971, 1980). Dünyada soğuk savaş sonrası darbelerin başarı oranı azalmıştır. 2010 yılından sonra 18 darbe teşebbüsünden sadece 4 ü başarılı olmuştur.

Kaynak: Powell ve Thyne,

Şekil 1’de seçilmiş ülkelerdeki darbe yılları ve sayıları görülmektedir. Tablodan da anlaşıldığı üzere Bolivya birinciliği alırken Arjantin 20 darbe teşebbüsü sayısı ile ikinci sıradadır. Venezuela, Tayland ve Ekvator en çok darbe yapılan ülkeler arasındadır. Avrupa kıtasında ki darbelere baktığımızda tabloda Türkiye, Yunanistan ve Portekiz yer almaktadır. Yunanistan’daki son darbe 1973 yılında iken Portekiz de 1975 yılında son darbe yaşanmıştır. Türkiye’de ise 1980 yılından sonra 2016 yılında darbe teşebbüsü yaşanmıştır. Detaylı incelemeye tabi tutulduğun da Türkiye’de 2007 yılında post modern darbe diye adlandırılan bir darbe ve 2005 yılında e-muhtıra diye adlandırılan darbe teşebbüsü yaşanmıştır. Uluslararası darbe analizlerinde bu iki darbe tam teşekkül etmediği için dikkate alınmamaktadır.

Tablo 2: Türkiye Güney Kore Darbe Karşılaştırılması

	1961		1979		2006	
	Sıra	KBG	Sıra	KBG	Sıra	KBG
Türkiye	46	\$278	54	\$2.073	67	\$7.687
Kore	89	\$92	63	\$1.746	42	\$19.707

Kaynak: Özer ve Won (2014).

Darbelerin ekonomik etkileri ile ilgili ülkelerarası karşılaştırma örnek olarak Özer ve Won (2014) tarafından yapılan çalışmada Türkiye ve Güney Kore darbeleri incelenmiştir. Birbirine yakın tarihlerde yapılan bu iki ülkedeki darbelerin (1960-1961 ve 1979-1980) ekonomik göstergelerle karşılaştırılması sonucunda kişi başına gelir açısından Türkiye Kore’den daha üst sıralarda olmasına rağmen zaman içinde tersi bir gelişme olmuştur. Türkiye kişi başına gelir sıralama 46. sırada ve aynı dönemde Güney Kore 89 sırada iken, 2006 yılında Güney Kore 42 sıraya yükselmiş Türkiye 67. sıraya gerilemiştir.

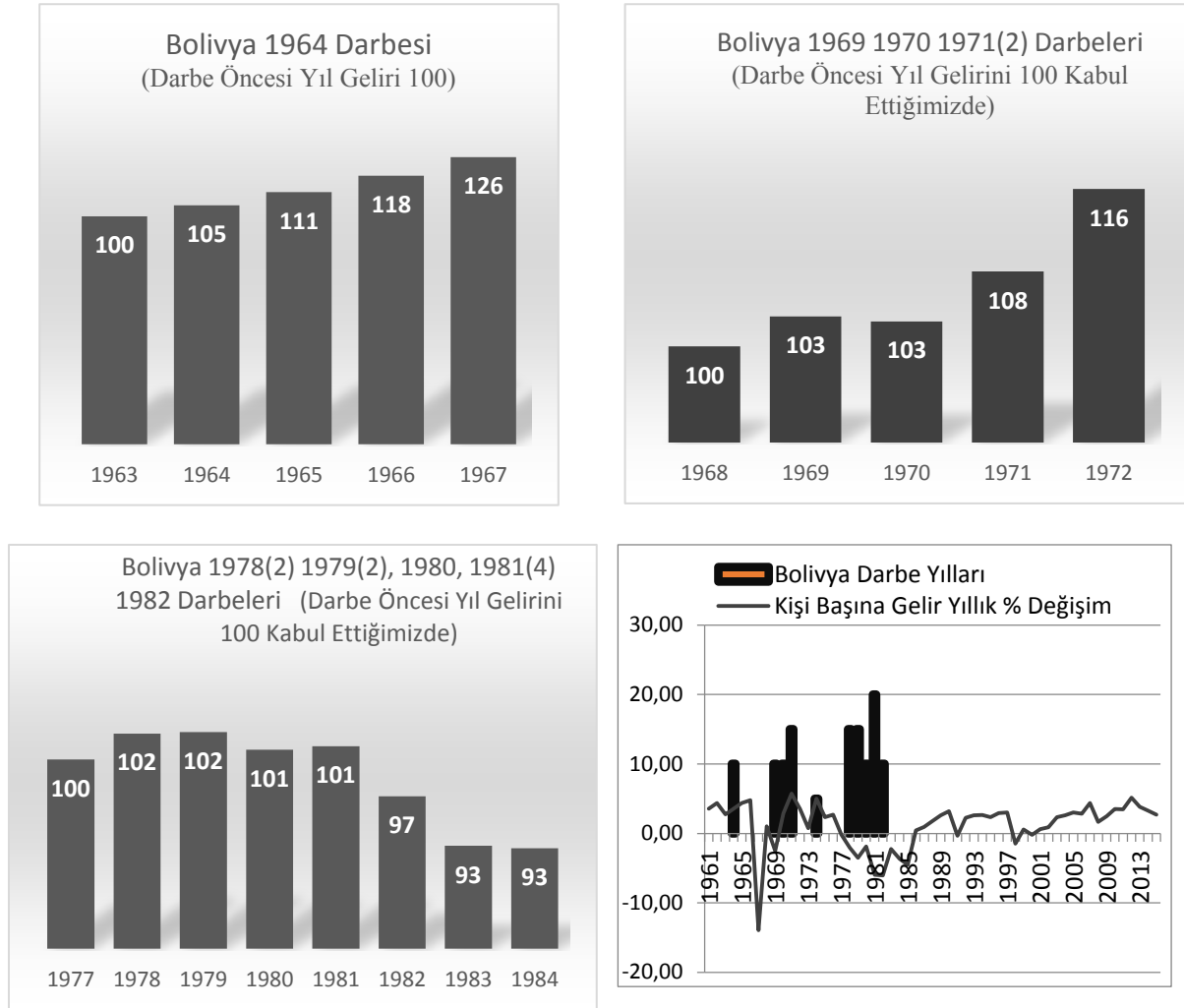
1. SEÇİLMİŞ ÜLKELERDE ASKERİ DARBELER İLE GELİR İLİŞKİSİ

Bu çalışmada dünyada darbeler sistematik olarak incelenmiş ve darbelerin seçimler kadar yaygın olduğu gözlemlenmiştir. Askeri darbe yapılan ülkelerdeki darbe öncesi ve sonrası makroekonomik göstergeler incelenmiştir. Seçilmiş bazı ülkelerdeki darbelerin olduğu yıldan önceki yıl ulusal geliri 100 kabul edilerek darbe ve darbe sonrası yıllarda darbe yapılan ülkelerdeki ulusal gelirdeki gelişmeler incelenmiştir. Bu amaçla dünyada en fazla darbeye maruz kalan Bolivya ve sonra sırasıyla Brezilya, Cezayir, Arjantin, Ekvator, Mısır, Yunanistan ve Türkiye inceleme alanımıza girmiştir. Kullanılan gelir verileri World Development Indicators (2017)’den elde edilmiştir.

1.1. Bolivya

Güney Amerika ülkesi Bolivya, bağımsızlığını İspanya’dan kazandıktan çok sayıda darbe ve savaş görmüştür. Nüfus: 11 milyon civarındadır. Bolivya nüfusunun %50 den fazlası yoksulluk sınırının altındadır. Gayri safi yurt içi hasılası 2017 yılı için 35 milyar dolar civarında olan Bolivya, dünyanın 96. büyük ekonomisi ve kişi başına düşen milli gelir 3 bin 500 dolar dolaylarındadır.

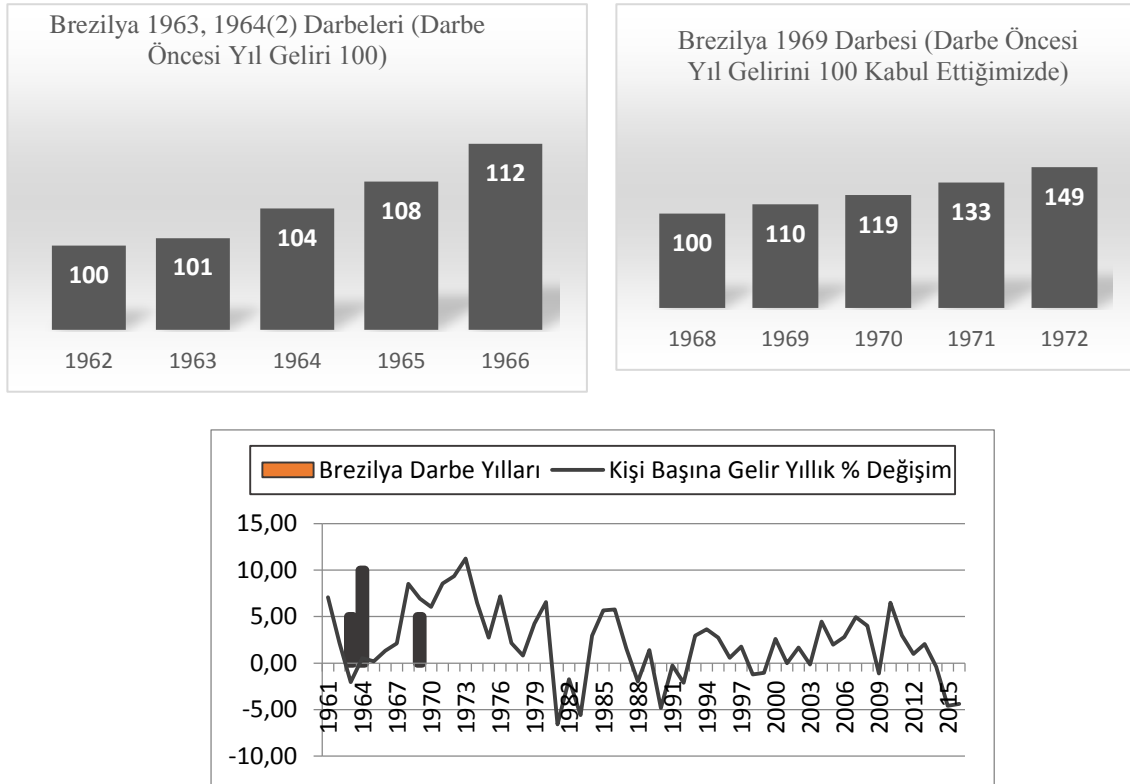
Şekil 2. Bolivya: Darbeler Gelir İlişkisi

1.2. Brezilya

Brezilya Latin Amerika da yer alan 200 milyondan fazla nüfusa sahip 1,8 trilyon dolar dolaylarında GSYH ya sahip bir ülkedir. Kişi başına gelir açısından bakıldığında ise 9.000 dolar civarındadır. Brezilya darbe deneyimi bol olan bir ülkedir. Darbeleri tabloda gösterildiği gibi gruplar halinde incelediğimizde 1963 ve 1964 (iki darbe) darbeleri öncesi 1963 yılı milli geliri 100 kabul ederek yapılan hesaplamada 1966 yılına kadar sınırlı olmakla birlikte gelirde artış gözlenmiştir. 1969 yılı darbesi öncesi yıl gelirini 100 kabul ederek yapılan ikinci hesaplamada milli gelir artış hızı belirgin şekilde yüksektir. 1968 1972 yılları arasında %49 artış gözlenmiştir. Darbe yılları ile kişi başına gelirdeki değişimi gösteren şekil 3'e baktığımızda darbe sonrası gelir artışı görülmektedir.

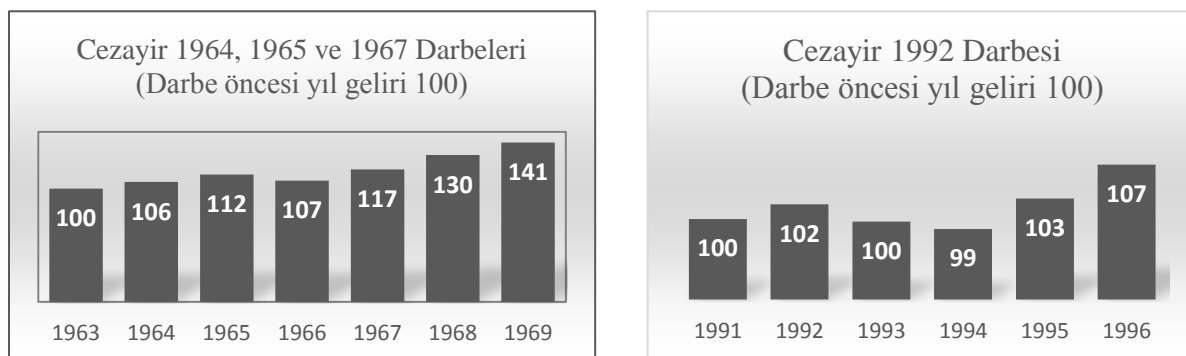
Şekil 3. Brezilya: Darbeler Gelir İlişkisi

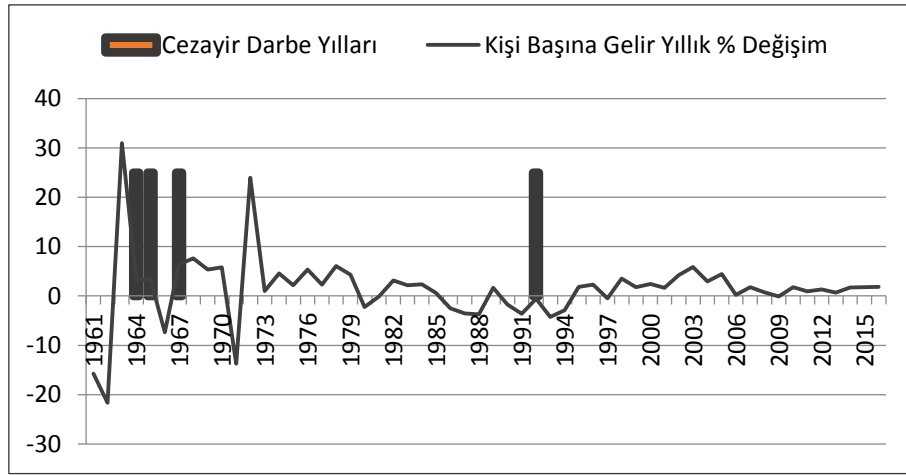

1.3. Cezayir

Cezayir Ortadoğu da yer alan müslüman bir ülkedir. 40 milyona yakın nüfusu ve 165 milyar dolar civarında GSYH'ya sahiptir. Kişi başına geliri ortalama 4000 dolardır. Cezayir'deki darbeler ve gelir ilişkisi incelendiğinde, birinci darbeler dönemi olan 1964, 1965 ve 1967 yıllarında, ilk darbe sonrası gelir artışı gözlenirken, ikinci darbe sonrası gelirden düşme gözlenmiş ve sonraki askeri darbede tekrar artış göstermiştir. 1992 askeri darbesinin ise milli gelire etkisinin negatif olduğu açık olarak şekil 4 de görülmektedir.

Şekil 4. Cezayir: Darbeler Gelir İlişkisi

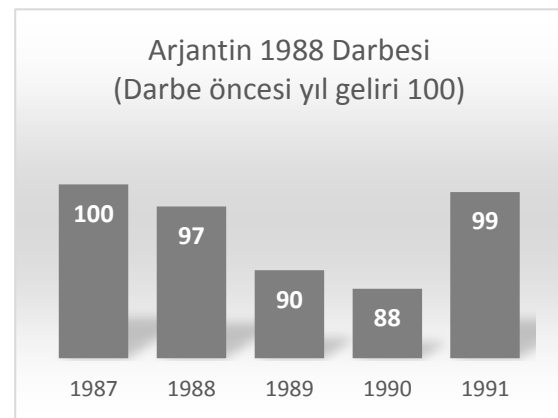
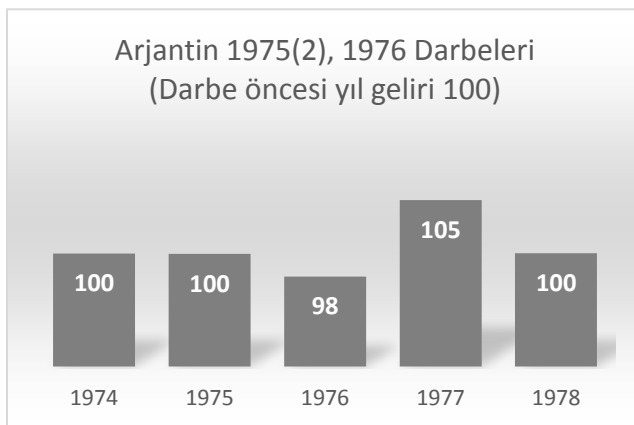
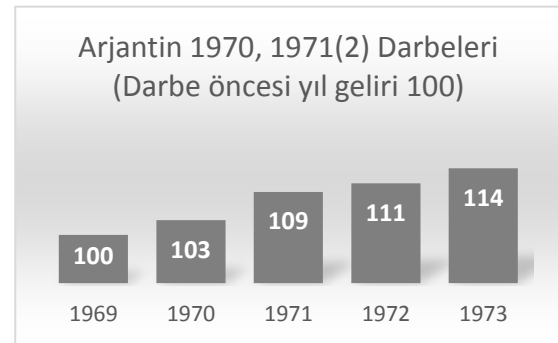

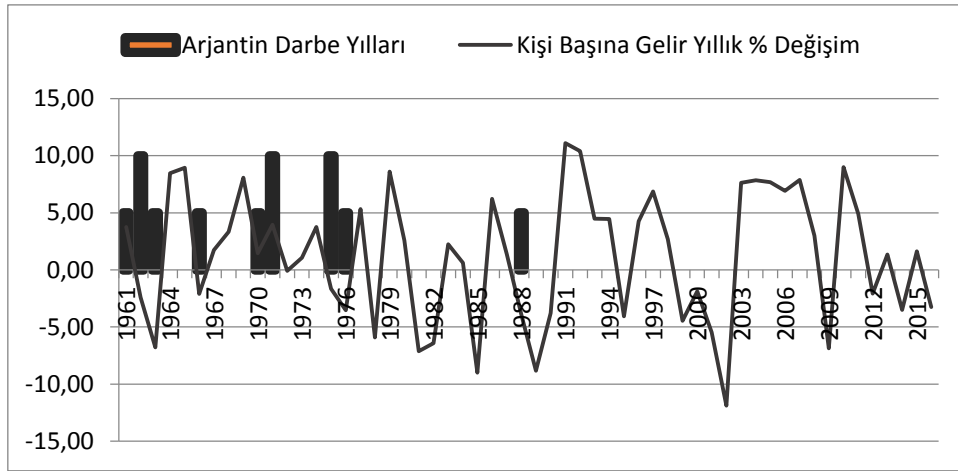

1.4. Arjantin

Dünyanın 21. büyük ekonomisi ve bir latin amerika ülkesi olan Arjantin'in darbe tecrübesi oldukça fazladır. Nüfusu 44 milyon ve GSYH'sı 2016 tahminlerine göre 545 milyar dolardır. Ülkede kişi başına milli gelir 12 bin 400 dolar civarındadır. Darbelerin yaygın yaşandığı bu ülkede darbelerin milli gelir üzerindeki negatif etkisi açıkça görülmektedir. Özellikle 1975, 1976 ve 1988 darbelerinde bu durum belirgin hal almaktadır.

Şekil 5. Arjantin: Darbeler Gelir İlişkisi

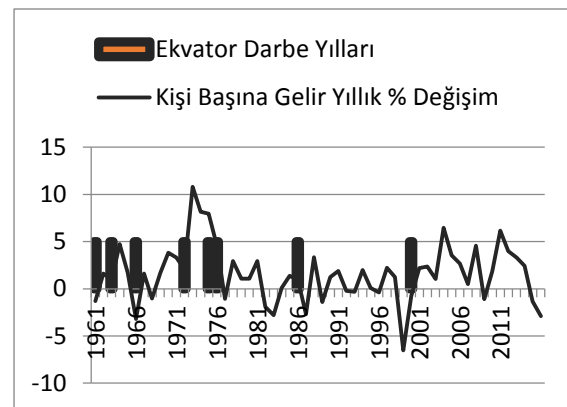
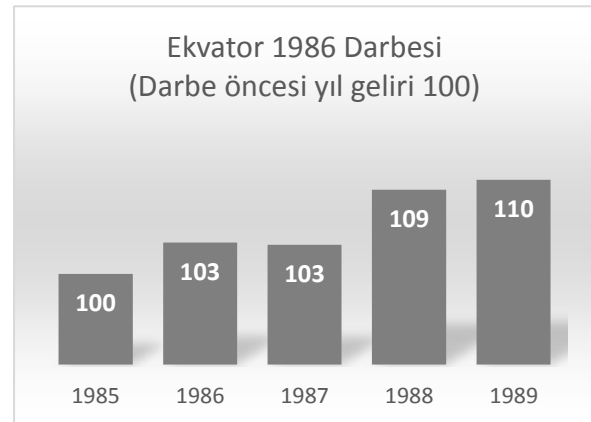
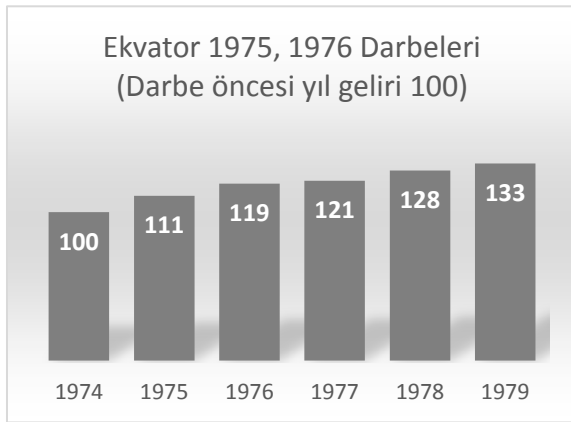

1.5. Ekvator Cumhuriyeti

Güney Amerika kıtasının kuzeybatı kıyısında, ekvator çizgisi üzerinde bulunan Ekvator Cumhuriyetinde darbeler yaygın olmakla birlikte negatif etki belirgin değildir. İlk dönem darbelerinde aksine gelirden belirgin artışlar gözlenmiştir. Ekvator Cumhuriyeti 16 milyon nüfusa sahiptir. GSYH ve kişi başına GSYH sırasıyla 100 milyar dolar ve 5,800 dolardır.

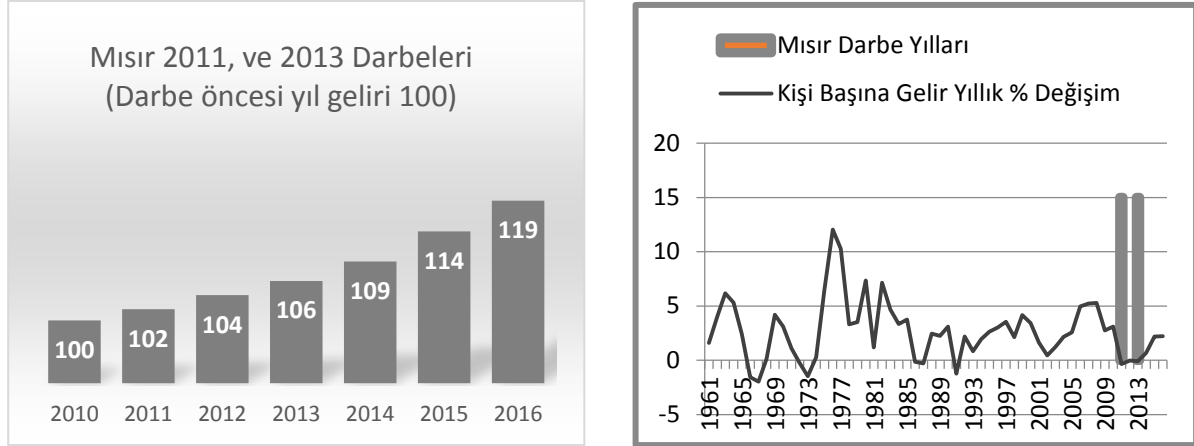
Şekil 6. Ekvator Cumhuriyeti: Darbeler Gelir İlişkisi

1.6. Mısır

Mısır 96 milyon nüfusu ve 300 milyar dolar civarında GSYH'sı olan Orta Doğuda bulunan önemli bir müslüman ülkedir. Mısır da gerçekleşen darbeleri incelediğimizde darbe öncesi yıl gelirini 100 kabul ederek yapılan hesaplamada özellikle 2013 yılı darbesi sonrası gelir artışı hızlanmıştır.

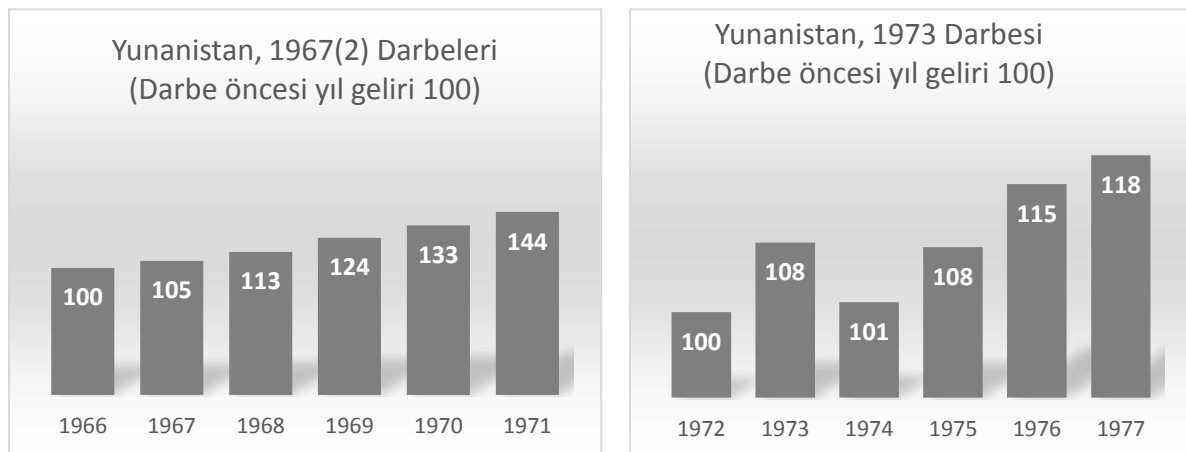
Şekil 7. Mısır: Darbeler Gelir İlişkisi

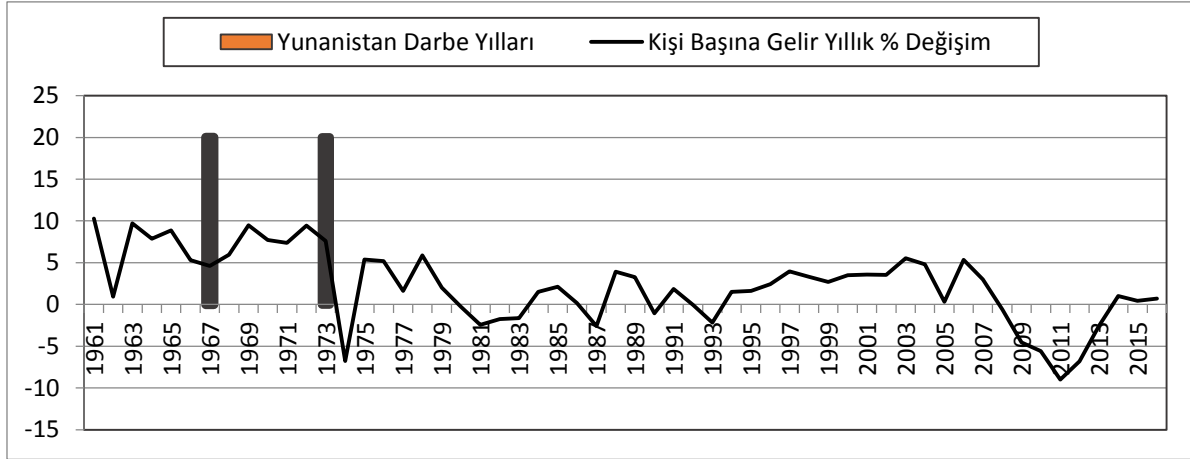

2.7. Yunanistan

Avrupa birliği üyesi olan yaklaşık 12 milyon nüfuslu ve kişi başına gelir açısından yüksek gelire sahip Yunanistan da 1967 yılında iki ve 1973 yılında bir olmak üzere üç darbe yaşanmıştır. Darbeler NATO üyeliği sonrası gerçekleşirken, AB üyeliği sonrası darbe olmamıştır. 1967 yılındaki darbe sonrası gelir artışı gerçekleşirken, 1973 darbesinin ülkenin gelirine olumsuz etkileri olmuştur.

Şekil 8. Yunanistan: Darbeler Gelir İlişkisi

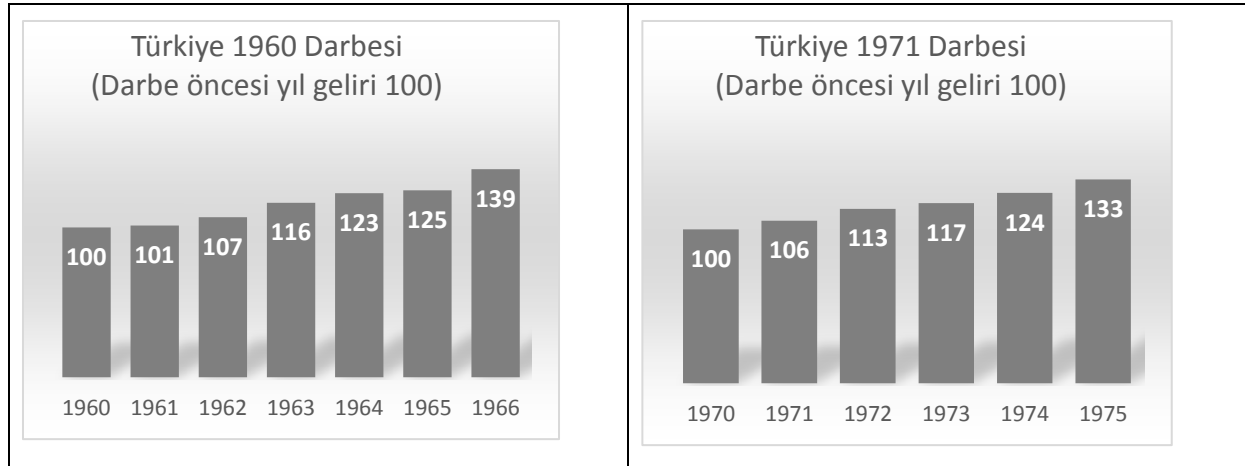

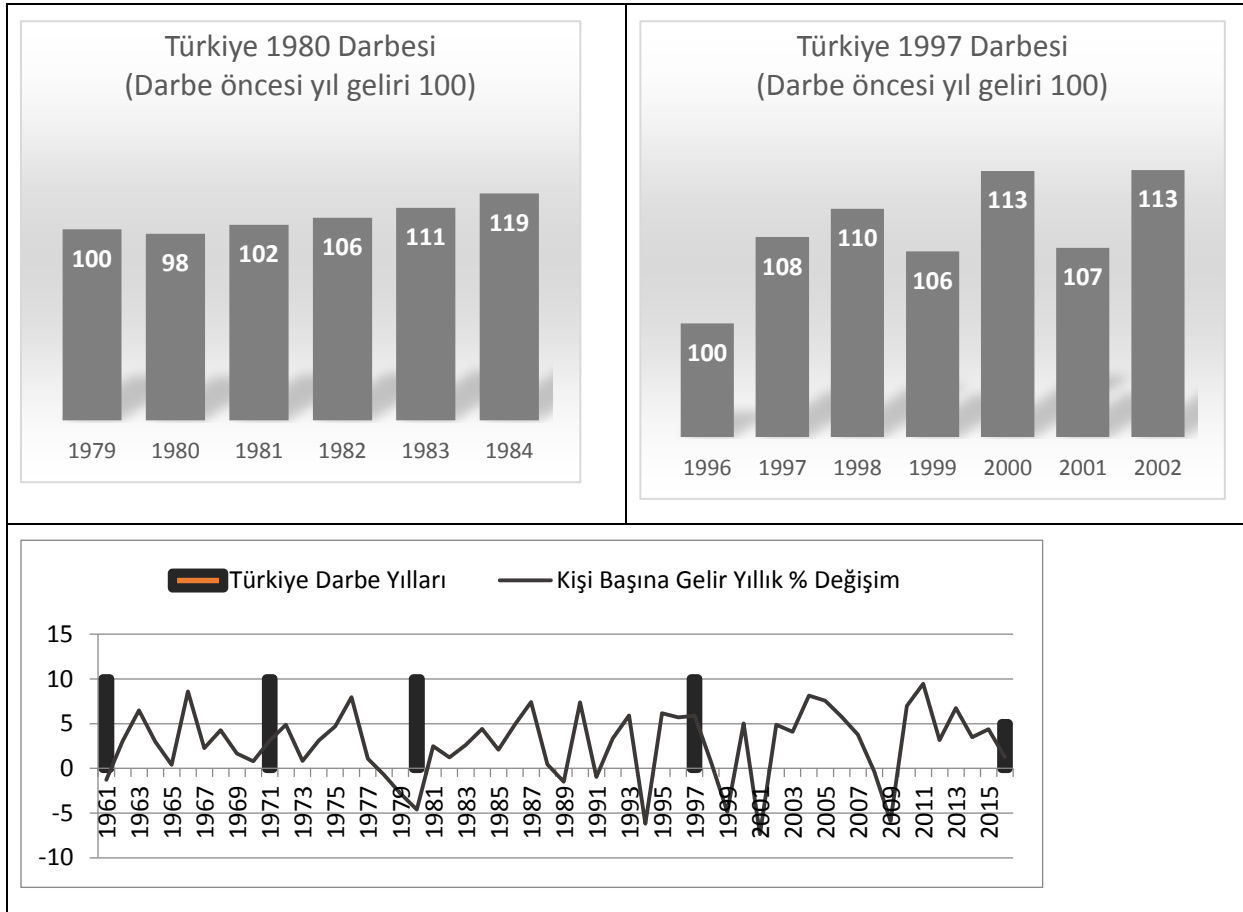

2.8. Türkiye

Türkiye'deki darbeler gelir ilişkisine baktığımızda darbe sonrası dönemlerde gelir artışı gözlemlenmiştir. Bazı darbelerde bu artışlar sınırlı kalmıştır. Darbe sonrası gelirdeki artışlarda en önemli sebep darbeye teşebbüs edenlerin darbenin halk tarafından kabulünün kolay sağlanması için darbe öncesi dönemde ekonomik göstergelerin olabildiğince kötüleşmesine yardımcı olmalarıdır. Dolayısıyla baz alınan yıl geliri ülkenin ekonomik olarak alt seviyelerde olması sebebiyle baz etkisiyle darbe sonrası yıllarda gelir artışı gözlemlenmektedir. Art arda sürekli darbelerde bu durum gerçekleşmediği için negatif ilişki ortaya çıkmaktadır.

Şekil 8. Türkiye: Darbeler Gelir İlişkisi

SONUÇ

Savunma harcamaları orduyu güçlendirirken aynı zamanda ordunun meşru iktidarı tehdit unsuru haline gelmesi toplumdaki düzeni sarsar. İktidar gücünü eline geçirmek isteyenler darbe öncesi terör ve ekonomiyi kullanarak halkın mevcut iktidardan memnuniyet düzeyini düşürmeye çalışırlar. Ekonomideki oynamaların darbeler için araç olduğunu ifade etmek mümkündür. Darbeler ülkelerin iç dinamiklerden ziyade dış dinamikler tarafından belirlenir. Dış dinamikler tarafından desteklenen darbelerin başarılması sonunda sürdürülebilmesi amacıyla çeşitli finansman kolaylıkları sağlanır. Bu durum ekonomik göstergelerin düzelmesi ve gelir artışı ile sonuçlanır. Birçok darbe sonrası gelirdeki artışlar bu şekilde açıklayabiliriz. Darbelerin olumsuz etkisi kısa dönemli değil uzun dönem gelir artışları ile daha net ortaya konabilir. Darbeler uzun dönemlerde sorunlara sebebiyet verse de ekonomiyi bozan unsur olarak darbeyi tek başına görmek hatalıdır.

Darbeler ve ekonomi arasındaki olumlu ya da olumsuz ilişki net değil. Darbeler sonrası ekonomik gelişme çoğunlukla görülmektedir. Ekonomik olumsuzluk darbeye hazırlama sürecinde ortaya çıkmaktadır. Darbelerin etkilerini daha net görebilmek için ekonomik göstergelerin uzun dönemli etkilerine bakmak gerekmektedir.

Darbeler ve ekonomi arasındaki olumlu ya da olumsuz ilişki net değil. Darbeler sonrası ekonomik gelişme çoğunlukla görülmektedir. Ekonomik olumsuzluk darbeye hazırlama sürecinde ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

ACEMOGLU, D., & ROBINSON, J. A. (2001). A theory of political transitions. *American Economic Review*, 938-963.

O'KANE, R. H. (1981). A probabilistic approach to the causes of coups d'etat. *British Journal of Political Science*, 11(3), 287-308.

OZER, A., & WON, N. J. (2014). A Comparative Analysis of Economic Effects of Coups at Turkey and Korea. *International Proceedings of Economics Development and Research*, 76, 10

POWELL, J. M., & THYNE, C. L. (2011). Global instances of coups from 1950 to 2010: A new dataset. *Journal of Peace Research*, 48(2), 249-259.

SEZGİN, S (2018) "Ekonomi Güvenliği: Darbe Terör ve İktisat" İnsan Ahlak ve İktisat Editörler: Musa Kazım Arıcan, Muhammed Enes Kala ve Yunus Emre Aydınbaş, Türkiye Yazarlar Birliği Yayını

World Development Indicators (2017) www.dataworldbank.org (Erişim Tarihi 10 May 2017)